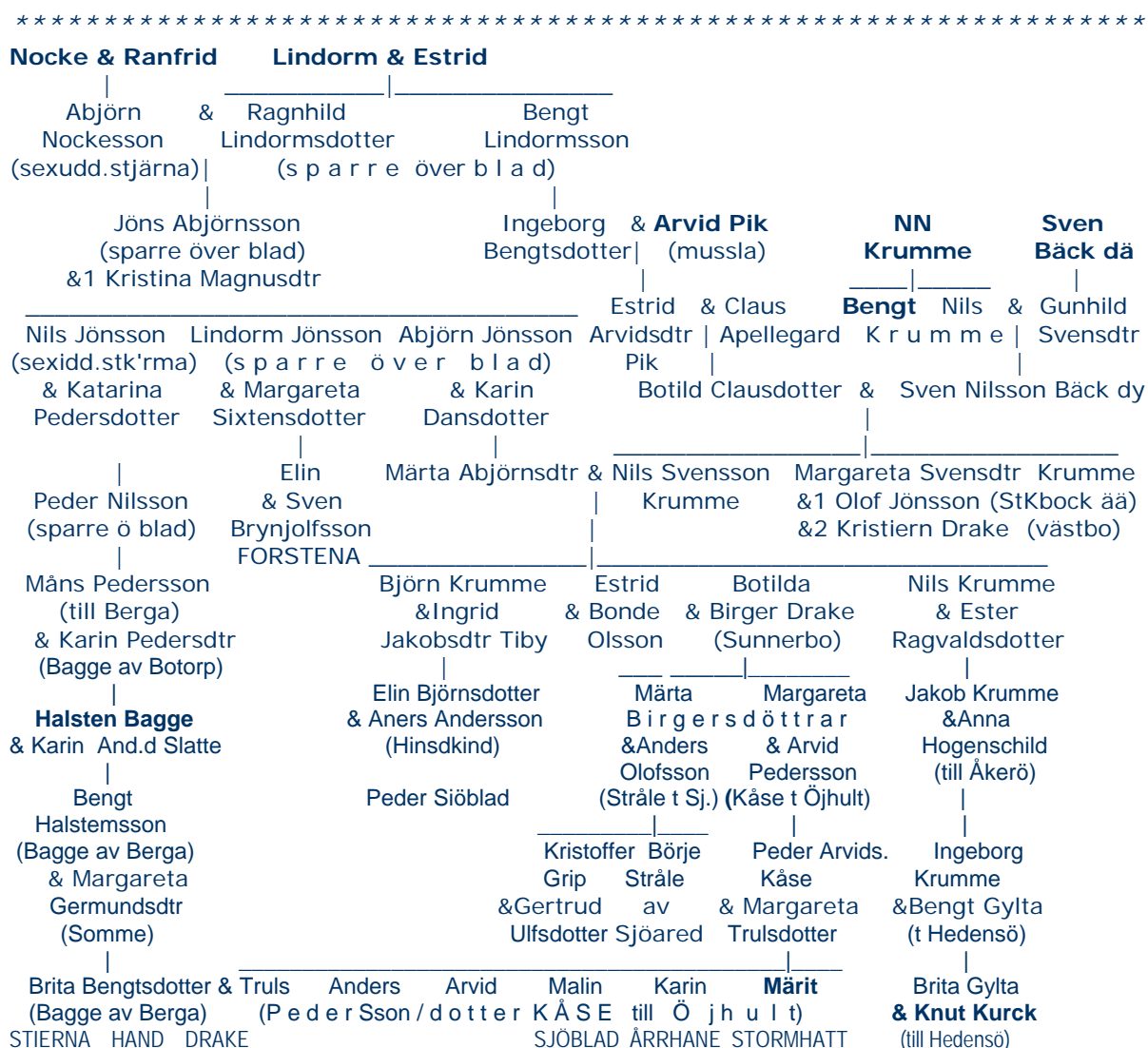

---

62 KRUMME

63	KRUMME.....	1
	<i>Stamtavla rör Krumme- släkten.....</i>	2
	Bengt Krumme.....	3
	Nils Krumme.....	4
	Sven Bäck dä, dy	4
	Abildgaard.....	4
	Margareta Krumme	4
	Nils Svensson Krumme	5

a)	Björn Nilsson Krumme, ...	5
	Hindsekindsläkten	5
b)	Estrid Nilsson Krumme ..	6
c)	Botild Nilsson Krumme ..	6
	(Gyllen)grip.....	6
	Kåse	6
d)	Nils Nilsson Krumme (III) .	7

Stamtavla rör Krumme-släkten

1. Bengt Krumme 1358-1401/
2. Nils Krumme 1362-1414 & Gunnild Svensdotter Bäck 1350-1414
- 2.1. Sven Nilsson Bäck dy ca 1375-1426/1458 &/1410 Kristina Bengtsdotter (Guse) & Botild Clausdotter (Apellegard) 1390-
- 2.1.1. Margareta Svensdotter Krumme 1416- & Olof Jönsson (Stenbock ää) /1379-1455 &1455/ Kristiern Drake (Västbo) 1430- 2.1.1.1. Anund Olsson † 2.1.1.2. Cecilia Olsdotter 1441/-1479/ & Sven Månsson Pik †1462 &/1479 Karl Filipsson (Målsåker-rätten) †1497/
- 2.1.1.2.1. Klas Filipsson (trana)
- 2.1.1.3. Klaus Olsson
- 2.1.1.4. Märta Olsdotter †1486 & Jöns Persson (ulfsax) till Håringe
- 2.1.1.4.1. Peder Jönsson (Ulfsax) †1537
- 2.1.1.4.2. Brita Jönsdotter (Ulfsax)
- 2.1.1.5. Estrid Olsdotter
- 2.1.1.6. Olof Kristiernsson (Drake Västbo) ca 1460- & Kerstin Bengtsdotter (Lilja av Värnäs) &/1508 Märta Arvidsdotter (sparre över stjärna) 1483-1558/
- 2.1.1.6.1. Kristiern Olofsson Drake 1526-
- 2.1.1.6.2. Ingeborg Olofsdotter Drake (Västbo)
- 2.1.1.6.3. Jöns Olofsson †
- 2.1.1.6.4. Erik Olofsson †
- 2.1.1.6.5. Arvid Olofsson Drake (Västbo) †1535
- 2.1.1.6.6. Estrid ?? Olofsdotter Drake ca 1510
- 2.1.1.6.7. Margareta Olofsdotter Drake (Västbo) 1515-1575
- 2.1.1.6.8. Claës Olofsson Drake †1552
- 2.1.1.6.9. Göran Olofsson †
- 2.1.1.6.10. Anna Olofsdotter †
- 2.1.1.6.11. Olof Olofsson †
- 2.1.1.6.12. Cecilia Olofsdotter †
- 2.1.2. Nils Svensson Krumme (Gamle) ca 1425-1485/1496 & Märta Abjörnsdotter (sparre ö blad) -1485
- 2.1.2.1. Björn Nilsson Krumme -1497 &/1479 Ingrid Jakobsdotter (Tiby) †1515
- 2.1.2.1.1. Kristina Björnsdotter †1515/
- 2.1.2.1.2. Elin Björnsdotter
- 2.1.2.1.3. Anna Björnsdotter
- 2.1.2.1.4. Märta Björnsdotter †/1560
- 2.1.2.2. Estrid Nilsson Krumme ca 1460-1515 &/1484 Bonde Olsson (två bjälkar) fr Sunnerbo †1526
- 2.1.2.2.1. Mats Bondesson
- 2.1.2.2.2. Olof Bondesson
- 2.1.2.2.3. Elin Bondesdotter
- 2.1.2.. Nils Nilsson Krumme (Unge, till Tådene) /1470-1510/1517 &1490/ Estrid Ragvaldsdotter ca 1470-1529
- 2.1.2.3.1. Nils Nilsson Krumme (till Örboholm) ca 1491-
- 2.1.2.3.2. Jakob Nilsson Krumme (till Hedensö) ca 1494-1531
- 2.1.2.3.3. Torsten Nilsson Krumme ca 1498
- 2.1.2.3.4. Margareta (Märta, Mereta) Nilsson ca 1505-1557
- 2.1.2.4. Botild Nilsson Krumme 1470-1530/ &1488 Birger Magnusson (Drake till Uggleboda) †1530/1533
- 2.1.2.4.1. Märta Birgersdotter (Drake till Uggleboda) ca 1500
- 2.1.2.4.2. Margareta Birgersdotter (Drake till Uggleboda) ca 1509-1562
- 2.2. Kristina Nilsson Krumme †1422 & Bengt Götsson (snedbjälke) 1390-1414/1417
- 2.2.1. Lars Bengtsson &1441 x NN
- 2.2.1.1. Nils Laurensen †/1485 & Ingegärd Månsdotter (Stierna) †1511

En gäddsax i guld på röd botten var Krumme-släktens vapenbild.

Ätten *Krumme*¹ har behandlats i minst fyra på 1500-talet upprättade släkttavlor. Den tidigaste källan är biskop *Hans Brask*'s 'släktbok' från 1520-talet, som sedan låg till grund för *Rasmus Ludwigssons* och fru *Anna Pedersdotter Bielkes* släktböcker. Utdrag ur dessa trycktes 1616 av historikern och juridikprofessorn *Johannes Messenius*.

*Knut Håkansson (Hand)*² ritade en begränsad släkttavla - troligen efter *Jakob Krummes* död 1531/32 - för att visa sin hustrus härstamning från Krumme-släktens *Sven Bäck*. Spridda anteckningar om slakten finns även i *Lars Sparres* kopiebook. En modern beskrivning av slakten har publicerats av *Jan Eric Almquist* i *Släkt och Hävd* 1954: 1

¹ Källor: SBL och ÄSF samt J E Almquist: Problemet Nils Krumme, SoH 1954:1.

² Krigsöverste, mördad i ett bakhåll under återtåget från nederlaget vid Axtorna hed den 20 oktober 1565. Hustrun *Märta Arvidsdotter Drake* med anor från *Margareta Krumme* var en sysslings dotter till *Jakob Krumme*, se nedan. *Märtas* son *Arvid* tog *Drake*-namnet som stamfar för ätten *Drake* av *Hagelsrum*.

Släktnamnet *Krumme* kan ursprungligen ha varit ett öknamn, som förutom *krokig*, *förkrympt* på småländsk dialekt även kan ha betytt *högmodig*, *stursk*.

Ätten räknades på 1500-talet som högfrälse, men utdog på manssidan omkring 1570 och på kvinnosidan i början av 1600-talet.

Namnet har även burits av personer som ej kunnat knytas till denna släkt, bl a en jordägande *Gudmund Krumme* i Östergötland 1333, borgaren i Kalmar *Hans Krumme* (nämd 1406-1411) och musketören *Gumme Krumme* (Kalmar 1478-1486).

Bengt Krumme

Första gången *Krumme* nämns i ett bevarat dokument är 1368, då frälsemannen *Bengt Krumme* och fogden *Peter Knoppe* utfärdar ett av bl a *Jöns Abjörnsson* bevitnat brev.

Han uppträder även med *Jösse Skytte*³ och *Peder Knoppe*⁴ i samband med 1300-talets inbördes strider mellan de ofta danskvänliga Finnvedingarna och 'mecklenburgarna'.

I ett brev den 16 juli 1385 är *Bengt Krumme* och *Arvid Pik* ombud för *Peter Rangvaldson*, när denne upplåter godset *Ed* i *Voctorps socken* till drotsen *Bo Jonsson (Grip?)*.

Efter 1401 saknas *Bengt* i källorna; han kan ha blivit dödad eller tillfångatagen i inbördeskriget.

Om hans personliga förhållanden är inget känt utöver att han 1373

³ Stamfar för äldre *Stenbocksätten*, genom en dotter även för slakten *Kåse*

⁴ Kanske en av de hatade danska fogdarna, men modern *Kristina Lindormsdotter* var *Abjörn Nockessons* svägerska.

nämns tillsammans med en bror *Nils Krumme*.

Nils Krumme

Nils Krumme (I)⁵ uppträder först den 24 september 1362⁶ och nämns tillsammans med brodern Bengt år 1373. År 1389 tog han Östra Segerstad m fl gårdar i Reftele som pant, men sålde sedan panträtten till Abraham Brodersson⁷. År 1396 var han besutten i Hjälmseryd (i socken med samma namn), som han bortbytte mot Nydala klostrets gårdar Skärkeryd (Jonsberg) och Ekeryd i Långaryd, Västbo hd.

Nils Krumme var gift med *Gunhild Svensdotter*, dotter till *Sven Bäck* (dä). Den 23 juli 1414 testamenterade makarna 'på sin sotsäng' och med barnens samtycke till Nydala kloster Öckershult i Hinneryds sn, Sunnerbo hd, som hustrun ärvt efter sin far.

Sven Bäck dä, dy

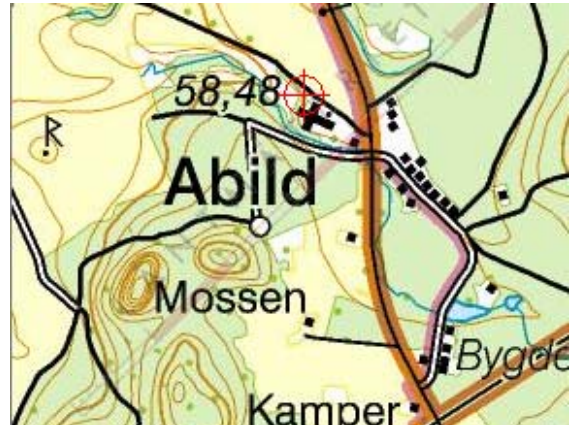
Nils Krummes svärfar hette alltså *Sven Bäck*⁸, liksom hans son i giftet med en till namnet okänd hustru; generationerna brukar därför särskiljas med tilläggen *dä* resp. *dy*.

Sven Nilsson Bäck dy är känd ~1375-<1458. Han tog moderns familjenamn, kanske därför att släkten *Bäck* saknade manliga arvingar.

Sven Bäck dy gifte sig först före 1410 med *Kristina Bengtsdotter*, dotter av *Bengt Brynjulfsson* (Guse) och

en dotter till häradshövdingen i Västbo hd *Peder Virske*⁹ (†1398/99).

Abildgaard

Abilds kyrka NO om Falkenberg.

Fem år senare gifte *Sven Bäck dy* om sig med *Botild Klausdotter*, vars far *Klaus Abildgaard* (*Apellegard*) sannolikt kom från en gård i Abilds socken strax öster om Falkenberg.

Botilds mor *Estrid Arvidsdotter Pik* (med ett eller två tidigare giften) var dotter till *Arvid Pik*¹⁰ (musla, nämnd 1368-1385) och *Ingeborg Bengtsdotter*, dotter till *Bengt Lindormsson* och alltså kusin till *Jöns Abjörnsson*.

I Småland levde flera familjer *Pik*, en del som danska fogdar (kap 63b PIK). Botild krummes båda föräldrar kan alltså ha varit av dansk börd.

Barn i detta gifte:

Nils Krumme (II), som återtog farfaderns familjenamn, och

Margareta Svensdotter Krumme.

Margareta Krumme

Margareta Svensdotter (Krumme) levde ~1416-<1484 och gifte sig första gången (tidigast 1441) med den äldre Stenbocksättens stamfar *Olof*

⁵ Namnet *Nils Krumme* fanns i snart sagt varje generation. För att underlätta identifieringen har J E Almquist föreslagit en numrering (Släkt och Hävd 1954: 1).

⁶ Lars Sparres köpebok/SoH 1954 s 6

⁷ Härenstam s 356

⁸ Knut Håkanssons (Hand) skriver Sween Beck, men senare genealogier stavar Bäk, som kan återspegla ett äldre uttal av Bäck.

⁹ med ättlingar i ätten Bagge av Botorp.

¹⁰ Namnet *Pik* kan vara ett öknamn anses bildat efter den järnskodda vandringsstav (*pik*) som den okände anfadern använde under sin pilgrimsfärd till det heliga landet.

Jönsson (se kap. 63a STENBOCK). Sunnaryd vid Bolmens västra strand kan ha varit hennes morgongåva.

Efter *Olof Jönssons* död 1455 gifte *Margareta* om sig med väpnaren *Kristiern Drake*, som hade varit slottsloven på Älvsborg och nu fick Sunnaryd som sin sätesgård. Han blev stamfar för de s k Västbodrakarna (se kap DRAKE).

Genom sina båda giften blev *Margareta Krumme* sålunda anmoder för en stor släkt med både 'drakar och 'stenbockar' och grenar till dessa. Som änka hade hon Sunnaryd som sitt änkesäte.

Nils Svensson Krumme

Nils Krumme (II) var född >1441 och bodde i Hjälmaryd, Ljungby sn, där han dog 1485...1496. Hans hustru *Märta Abjörnsdotter* (spare över blad) var dotter till *Abjörn Jönsson* och *Karin Dansdotter* (kap 64). Hennes farfar *Jöns Abjörnsson* var son till *Abjörn Nockesson* i samma Hjälmaryd och h h *Ragnhild Lindormsdotter*, syster till Krummes ana *Bengt Lindormsson*.

Hjälmaryd strax SO om Ljungby

I *Nils Svensson Krummes* familj nämns två söner och två döttrar:

a) Björn Nilsson Krumme,

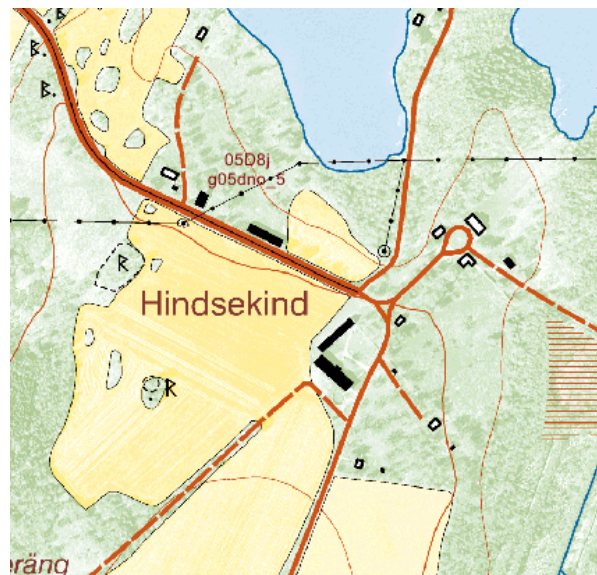
var troligen född före 1450 och är nämnd i dokument 1476-1497 som väpnare och häradshövding i Björkekind, Memmings och Bärbo härad i Östergötland och Södermanland. Åren 1491-1493 var han *Sten Stures* fogde på Stockholms slott, där han dock gjorde sig impopulär bland borgarna med nya påbud. Han deltog sedan tillsammans med *Nils Bröms* i inbördeskriget på 1490-talet.

Hans sätesgård var Vi i Löts sn, Memmings hd, där han dog 1497/98.

Han var gift med *Ingrid Jakobsdotter Tiby* (båt). Ingen son är känd men väl fyra döttrar:

- *Kristina Björnsdotter*, gift med landsdomaren i södra Halland *Pder Staffansson* (oxhuvud). Dottern *Anne* blev i giftet med landdomaren *Knut Jensen Jyde* stammoder för den bohusländska släkten *Månesköld af Norge*. Som änka gifte Kristina om sig med avlidne makens efterträdare *Jon Svenske*.

Hindsekindsläkten

Hindsekind öster om Värnamo

- *Elin Björnsdotter* var gift med häradshövdingen i Östbo och lagmannen i Småland *Anders Andersson* till Hinsekind (i Värnamo, där fadern *Anders Atesson* var kyrkoherde).

Elins dotter *Anna Andersdotter*¹¹ var först gift (barnlöst) med *Olof Galle dy*, därefter med *Peder Kristersson Sjöblad*. Deras dotter *Kristina* var gift med *Matts Kafle*, sonen *Nils* med *Malin Pedersdotter (Kåse till Öjhult)*. I sitt andra gifte med *Karin Nilsson* blev *Peder Sjöblad* styvfar till hertig *Karl* illegitime son, riksrådet *Karl Karlsson Gyllenhielm*.

- *Anna Björnsdotter* gifte sig 1515 med *Jöns Persson till Rönnäs* i *Agunaryd* och sedan 1550 med *Olof Pedersson*, som varit i dansk tjänst.

- *Märta Björnsdotter* var först gift med ofrälse *Per Knutsson*, men fick den 3 februari 1539 morgongåvebrev av *Nils Hogenschild* till *Vi* i *Löts sn*, *Ögl* (där svärfadern dog 1597).

b) Estrid Nilsson Krumme

beräknas född på 1450-talet och levde ännu 1515. Hon var gift med häradshövdingen i *Sunnerbo* *Bonde Olsson* (två bjälkar), som därmed blev ägare till den 'kvarnström', som *Märta Abjörnsdotter* ärvt efter sin farfars farmor *Ranfrid*. Två söner är kända: *Mats* och *Olof Bondessöner* samt en dotter *Elin Bondesdotter*, gift med *Arvid Håkansson* (båt av *Billa*).

c) Botild Nilsson Krumme

föddes troligen i slutet av 1460-talet och levde ännu 1515. Hon gifte sig 1488 med *Birger Magnusson Drake* (till *Uggleboda*), även han med anor från *Jöns Abjörnsson* (genom sin mmf *Peder Nilsson till Berga*)

Birger Magnusson blev den siste av *Sunnerbodrakarnas* ätt, varför sätesgården *Uggleboda* som med det

nya namnet *Stensnäs* ärvdes 1533 av och delades mellan de två döttrarna *Märta* och *Margareta*, båda födda omkring eller efter 1500.

Slakten omkring *Botild Krumme* och *Birger Drake*

(Gyllen)grip

Märta Birgersdotter (Drake) gifte sig med slottsloven på *Älvsborg* *Anders Olofsson (Stråle av Sjöared*¹²). Sonen *Christofer Olofsson* adlades *Gyllengrip* men var en av de *Sigmund-trogna*, som hertig *Karl* lät halshugga på *Kalmar slott* 1599.

Kåse

Margareta Birgersdotter (Drake) gifte sig med *Gustav I:s* hövitsman *Arvid Pederson Kåse*. Sonen *Peder*

¹¹ Den *Anna Andersdotter* (Hinsekind), som i början av 1500-talet. gifte sig med 1) *Peder Månsson Stierna*, 2) *Torkel Lump* och 3) *Gustaf Olofsson Stiernbielke* (vars son *Olof* var gift med *Ingrid Halstensdotter* med ättlingar *Armsköld*, *Hammarskjöld* och *Garbo*) och därefter kallades änka 1545, var sannolikt syster till denna *Annas* far *Anders Andersson*.

¹² *Elgenstiernas* namnuppgift 'Stråle av Ekna' är enligt senare forskare felaktig.

arvidsson var ryttmästare och kronobefallningsman i Sunnerbo hd. Se vidare 61 **Kåse**.

Uggleboda/Stensnäs i Ryssby sn, Sunnerbo hd, var sänesgård för båda släktgrenarna. År 1553 skrevs Arvid Pedersson Kåse på "sin hustrus sätesgård Uggleboda" och bodde där ännu 1560. Där föddes 1569 Märith Pedersdotter, som 1592 gifte sig med fogden Nils Bosson.

Märtha Birgersdotters make Anders Olofsson står 1533 som ägare till Stensnäs, 1579 bosatte sig Kristoffer Andersson Grip där, och under sönnernas (Ulf och Anders Grip) landsflykt på 1620-talet var Nils Bosson deras fogde på Stensnäs.

Efter ätten Gyllengrips utslocknande 1736 inköptes av *Erik Magnus Lillienberg* till Ågerup.

d) Nils Nilsson Krumme (III)

(† ~1510) i Tådene, Västergötland, var häradshövding i Dalsland 1508—09 och gift med *Estrid Ragvaldsdotter* (av norsk börd), syster till hans tidigare stridskamrat Nils Bröms' hustru *Ingeborg Ragvaldsdotter*.

Ingeborg hade förut varit gift med 1) *Erik Ragvaldsson*¹³ (*fargalt*), av vilken hon fick Hedensö¹⁴ i Näshulta sn som morgongåva, 2) *Schering Larsson* (Lilja), efter vilken hon ärvde hon Örboholm i Västerlång (nu Trosa kommun).

År 1511 blev Ingeborg änka för tredje gången utan kvarlevande arvingar. Hon testamenterade då både

¹³ Makarnas fäder hette båda Ragvald var inte släkt.

¹⁴ Hedensö omnämnes 1295 som Hithinzö. Från förra hälften af 1300-talet till 1511 tillhörde det ätten Fargalt. 1783 såldes det till direktören vid Ostindiska kompaniet *Anders Arfwedson*, som 1806-1808 uppförde den nuv. huvudbyggnaden av timmer.

Hedensö i Näshulta och Örboholm i Västerlång till sin svåger Nils Nilsson Krumme (III) och dennes arvingar.

Hedensö i Näshulta

När Nils Krumme (III) avled före Ingeborg, gick arvet vidare till hans söner, så att *Jakob Nilsson Krumme* fick Hedensö (där han dog 1531 el 1532) och brodern *Nils Krumme* (IV) fick Örboholm, jfr nedan.

Jakob Krumme var 1526-1530 hövitsman på det av honom återuppförda slottet Karlsborg i Bohuslän. Hans hustru *Anna Clemetsdotter* (*Hogenskild* till Åkerö) var genom ätterna *Gyllenstierna* och *Tott* dotterdotters dotterdotter till kung *Karl Knutsson* (*Bonde*).

Jakob och Anna hade inga söner, Hedensö ärvdes av *Ingeborg Jakobsdotter*, gift med riksrådet *Bengt Gylta*, även han utan manliga arvingar.

När dottern *Brita (Gylta)* år 1588 gifte sig med *Knut Jönsson Kurck*, gick Hedensö över till dennes ätt, där det skulle förbli till 1783¹⁵, då Hedensö köptes av direktören för Ost-

¹⁵ Vid mitten av 1600-talet, under Knut Jönssons sonson med samma namn tjänstgjorde *Johan Blavier* far och son som inspektor resp. hovmästare på Hedensö (se kap. 74).

indiska kompaniet *Anders Arfwedsson*. Denne lät i början av 1800-talet uppföra det nuvarande corps-de-logiet.

Jakobs bror **Nils Nilsson Krumme** (IV, f ~1491) blev genom mosterns testamente ägare till Örboholm, Västerljung, var riksråd och representerade konung Gustav vid stilleståndsöverenskommelsen med Nils Dacke. År 1559 deltog han i en rågångsförrättning mellan Finland och Ryssland och sändes 1561 i spetsen för en beskickning till Moskva och Novgorod, där ett tjugoförårigt stilleståndsfordrag slöts samma år.

Hans son *Nils Krumme* (V) († 1565) gifte in sig i det finländska frälset och skrev sig till Gästerby i Kimito nära Åbo. Han blev riddare vid Erik XIV:s kröning 1561 och var sedan en av de svenska befälhavarna i Estland. 1565 var han ståthållare i Stockholm.

Släkten utdog strax därefter på svärdssidan med den minderårige sonen *Nils Krumöme* (VI) och på spinnsidan i början av 1600-talet med en av systrarna. Örboholm övergick då till Jakob Nilsson Krummes (kvinnliga) ättlingar.

*****

*****

Släkten omkring Nils Nilsson Krumme med Hedensös väg från Folkungar ill Kurck.